

РЕШЕНИЕ

№ 2966

гр. София, 20.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 160 СЪСТАВ, в публично заседание на деветнадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: СВЕТОСЛАВ Т. СПАСЕНОВ

при участието на секретаря СИМОНА Г. НИКОЛОВА
като разгледа докладваното от СВЕТОСЛАВ Т. СПАСЕНОВ Гражданско дело № 20231110158988 по описа за 2023 година

Производството е образувано е по искова молба, предявена от името на --, ЕИК --- срещу Ж. Д. П., ЕГН *****, с която --, ЕИК --- е предявило срещу Ж. Д. П., ЕГН ***** обективно кумулативно съединени установителни иски по реда на чл. 422 ГПК вр. чл. 415, ал. 1 ГПК с правно основание чл. 9 ЗПК вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 6 ЗПФУР вр. чл. 99 ЗЗД, чл. 240, ал. 2 ЗЗД вр. чл. 99 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 99 ЗЗД за признаване за установено, че Ж. Д. П. дължи на -- суми, както следва: 1/ сумата от 698,90 лева, представляваща главница по договор за потребителски кредит № 316274, сключен на 21.05.2019 г. между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател, вземанията по който договор са прехвърлени в полза на “АПС Бета България“ ЕООД по силата на договор за продажба и прехвърляне на вземания /цесия/, сключен на 21.07.2022 г., сключен между „---“ ООД, качеството на цедент и “АПС Бета България“ ЕООД, в качеството на цесионер, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 04.05.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от 83,86 лева, представляваща договорна лихва за периода от 21.05.2019 г. до 21.05.2020 г.; 3/ сумата от 57,78 лева, представляваща лихва за забава за периода 21.05.2020 г. – 24.04.2023 г., за които суми на 16.06.2023 г. е издадена заповед за изпълнение на парично

задължение по чл. 410 ГПК в производството по ч.гр.д. № 23848/2023 г. по описа на СРС, II, ГО, 160 състав.

Със заявление за издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК, ищецът е поискал издаване на заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК срещу Ж. Д. П., ЕГН ***** за суми, както следва: 1/ сумата от 698,90 лева, представляваща главница по договор за потребителски кредит № 316274, сключен на 21.05.2019 г. между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател, вземанията по който договор са прехвърлени в полза на “АПС Бета България“ ЕООД по силата на договор за продажба и прехвърляне на вземания /цесия/, сключен на 21.07.2022 г., сключен между „---“ ООД, качеството на цедент и “АПС Бета България“ ЕООД, в качеството на цесионер, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 04.05.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от 83,86 лева, представляваща договорна лихва за периода от 21.05.2019 г. до 21.05.2020 г.; 3/ сумата от 57,78 лева, представляваща лихва за забава за периода 21.05.2020 г. – 24.04.2023 г. На 16.06.2023 г. е издадена заповед по чл. 410 ГПК за горепосочените суми. Заповедта е връчена на длъжника на 11.09.2023 г., като в законоустановения срок от негово име е депозирано възражение срещу издадената заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК. В тази връзка ищецът е уведомен за възможността да предяви иск за установяване на вземането си на 25.10.2023 г.. Исковата молба е подадена на 26.10.2023 г. /в срока по чл. 415, ал. 1 ГПК, чрез Система за сигурно електронно връчване/.

Ищецът твърди, че с посочения договор за потребителски кредит № 316274 от 21.05.2019 г., сключен между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател, е предоставил на Ж. Д. П. паричен заем в размер на 1000 лева, който следвало да бъде върнат на 21.05.2020 г. Поддържа, че освен главницата, ответникът дължи и уговорената между страните по договора възнаградителна лихва. Посочва, че ответникът не е изпълнил задължението си по договора.

Посочва, че с договор за продажба и прехвърляне на вземания /цесия/, сключен на 21.07.2022 г., сключен между „---“ ООД, качеството на цедент и “АПС Бета България“ ЕООД, в качеството на цесионер, --- ООД е прехвърлило в полза на ищеца вземанията си по процесния договор за кредит,

за което се сочи, че ответницата е уведомена на 24.08.2022 г.

Поддържа, че към датата на депозиране на исковата молба в съда, ответникът дължи в полза на ищцовото дружество суми, както следва: 1/ сумата от 698,90 лева, представляваща главница по договор за потребителски кредит № 316274, сключен на 21.05.2019 г. между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател, вземанията по който договор са прехвърлени в полза на “АПС Бета България“ ЕООД по силата на договор за продажба и прехвърляне на вземания /цесия/, сключен на 21.07.2022 г., сключен между „---“ ООД, в качеството на цедент и “АПС Бета България“ ЕООД, в качеството на цесионер, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 04.05.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от 83,86 лева, представляваща договорна лихва за периода от 21.05.2019 г. до 21.05.2020 г.; 3/ сумата от 57,78 лева, представляваща лихва за забава за периода 21.05.2020 г. – 24.04.2023 г.

Предвид гореизложеното, моли, за постановяване на решение, с което да бъде признато за установено, че ответникът дължи на ищеца горепосочените суми. Претендират се разноси в исковото и заповедното производство.

В срока по чл. 131 ГПК е депозиран отговор на исковата молба от страна на ответника Ж. Д. П., с който се оспорват предявените искове. Прави се възражение за нищожност на процесния договор за потребителски кредит № 316274 от 21.05.2019 г., сключен между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател по изложени в отговора на исковата молба подробни съображения. Прави се и възражение за нищожност на предявените в процесния договор за потребителски кредит № 316274 от 21.05.2019 г., сключен между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател неустоечна калуза. Поддържа се, че ответницата е заплатила сумата от 1218,00 лева по процесния договор за кредити, с което е изпълнила в цялост задълженията си по него.

Моли, за отхвърляне на предявените искове. Претендират се разноси.

Съдът, като съобрази доводите на страните и обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предявени са обективно кумулативно съединени установителни

искове, по реда на чл. 422 ГПК вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, с правно основание чл. 9 ЗПК вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 6 ЗПФУР вр. чл. 99 ЗЗД, чл. 240, ал. 2 ЗЗД вр. чл. 99 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 99 ЗЗД.

За основателността на предявените искове в тежест на ищеца е да установи при условията на пълно и главно доказване: 1) наличието на валиден договор за потребителски кредит № 316274, сключен на 21.05.2019 г. между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател, чрез средствата за комуникация от разстояние, съобразно законовите изисквания на ЗПФУР /предоставил е информация на потребителя, съгласно чл. 8 ЗПФУР, както и е получил съгласието на потребителя за сключване на договора/; 2) кредиторът да е предоставил, съответно длъжникът да е усвоил сумата по отпуснатия потребителски кредит; 3) настъпила изискуемост на задълженията по договора и техният размер.

В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи погасяване на паричното си задължение.

В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да докаже правопогасяващи претендираното от ищеца вземане факти.

С оглед изявленията и твърденията на страните и на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 ГПК, съдът е отделил за безспорно и ненуждаещо се от доказване в производството, че на 21.05.2019 г. между страните в производството е сключен договор за потребителски кредит № 316274 от 21.05.2019 г., сключен между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател, по силата на който „---“ ООД е предоставил на Ж. Д. П. паричен заем в размер на 1000 лева.

От представените по делото и приобщени към доказателствения материал договор за продажба и прехвърляне на вземания (цесия) от 21.07.2022, се установява в производството, че по силата на договор за цесия от 21.07.2022 г., кредиторът „---“ ООД е прехвърлил на “АПС Бета България“ ЕООД вземанията си срещу Ж. Д. П., ЕГН ***** по процесния процесния договор за потребителски кредит № 316274, сключен на 21.05.2019 г. между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател. По делото е представено пълномощно от цедента, с което се

упълномощава цесионерът да изпълни задължението по чл. 99, ал. 3 ЗЗД. Предишният кредитор има правото да упълномощи новия кредитор да извърши съобщението до длъжника като негов пълномощник /решение №. 156/30.11.2015 г., т. д. № 2639/2014 г. на II т. о. и решение № 137 от 2.06.2015 г. на ВКС по гр. д. № 5759/2014 г., III г. о./. Към приложенията на исковата молба е представено уведомително писмо по реда на чл. 99, ал. 3 ЗЗД от цесионера до длъжника. Уведомлението, приложено към исковата молба на цесионера и достигнало до длъжника с нея, съставлява надлежно съобщаване на цесията, съгласно чл. 99, ал. 3, пр. 1 ЗЗД, с което прехвърлянето на вземането поражда действие за длъжника на основание чл. 99, ал. 4 ЗЗД. Като факт от значение за спорното право, настъпил след предявяване на иска, извършеното по този начин уведомление следва да бъде съобразено от съда по силата на чл. 235, ал. 3 ГПК при разглеждане на иска на цесионера срещу длъжника /решение № 123/24.06.2009 г. по т. д. № 12/2009 г. състав на ВКС, II т. о., решение № 3/16.04.2014 г. по т. д. № 1711/2013 г. на ВКС, I т. о. и решение № 78 от 09.07.2014 г., т. д. № 2352/2013 г. на ВКС, II т. о./.

Предвид изложеното ищецът се явява материалноправно легитимиран да претендира всички вземания от договорното правоотношение по договор за потребителски кредит № 316274, сключен на 21.05.2019 г. между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател.

По делото е изслушано и прието заключение на съдебно-счетоводна експертиза, което съдът кредитира като компетентно и безпристрастно изготвено, от което се установява, че ответникът е извършил плащания по договора за кредит в общ размер от 1318,00 лева, с която сума са погасени частично: 1/ частично главница в размер на 301,10 лева; 2/ частично договорна лихва в размер на 190,42 лева; 3/ частично неустойка за непредставяне на обезпечение в размер на 816,48 лева и 4/ такси по тарифа на --- България ООД в размер на 13,83 лева. Установява се, че без включване на т. нар. неустойка за непредставяне на обезпечение, то ГПР по договора е 48,28 %, същевременно, обаче, при включването им ГПР по договора надвишава многократно 50 % /над 700 %/.

Предвид служебното задължение на съда, следва да бъде извършена проверка за нищожност на клаузите от договор за потребителски кредит № 316274, сключен на 21.05.2019 г. между „---“ ООД, в качеството на заемодател

и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател, чрез средствата за комуникация от разстояние, съобразно законовите изисквания на ЗПФУР.

Съгласно императивната разпоредба на чл. 22 ЗПК, в приложимата редакция към датата на сключване на договора (преди изм. с ДВ бр. 35 от 22.04.2014 г., в сила от 23.07.2014 г.), когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. Съгласно чл. 23 ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.

Ролята, възложена на националния съд от правото на Европейския съюз, в областта на защита на потребителите, не се ограничава само до правото да се произнесе относно евентуално неравноправния характер на договорна клауза, а също включва задължението служебно да разгледа този въпрос, когато са налице необходимите за това правни и фактически обстоятелства. В този смисъл е практиката на СЕС, формирана по преюдициални запитвания по прилагането на Директива 93/13/ЕИО - така Решение от 4 юни 2009 г. по дело Pannon GSM Zrt. срещу Erzsébet Sustikné Győrfi, C-243/08. Тези изводи са още веднъж потвърдени с Решение от 18.02.2016 г. по дело Finanmadrid EFC SA срещу Jesús Vicente Albán Zambrano, María Josefa García Zapata, Jorge Luis Albán Zambrano, Miriam Elisabeth Caicedo Merin - C-49/14 на СЕС. В Решение от 21.02.2013 г. по дело Banif Plus Bank Zrt срещу Csaba Csipai, Viktória Csipai - C 472/11, от друга страна се приема, че е необходимо националният съд, който е констатирал служебно неравноправния характер на дадена клауза, да може да изведе всички последици от тази констатация, без да чака потребителят, който е информиран за правата си, да направи изявление, с което иска отмяна на посочената клауза.

Съгласно разпоредбите на чл. 11, т. 11 и т. 12 ЗПК договорът за потребителски кредит следва да съдържа погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването. Според нормативно установените

изисквания погасителният план следва да посочва дължимите плащания и сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит. В случая в процесния договор за кредит се съдържа информация за броя на месечните плащания – 6, както и техният размер. Посочен е и падежът на всяко месечно плащане.

Същевременно, обаче, в т. 90 от решение на СЕС по дело C-377/14 се приема, че както се посочва по същество в съображения 31 и 43 от Директива 2008/48, от основно значение е потребителят да е получил информация за общия разход по кредита под формата на процент, изчислен съгласно единна математическа формула. Всъщност, от една страна, предоставянето на тази информация допринася за прозрачността на пазара, тъй като позволява на потребителя да сравни офертите за кредит. От друга страна, тя му позволява да прецени обхвата на поетите от него задължения /вж. в този смисъл решение от 4 март 2004 г., Cofinoga, C-264/02, EU:C:2004:127, т. 26 и определение от 16 ноември 2010 г., Pohotovost', C-76/10, EU:C:2010:685, т. 70/. Съображения в същия смисъл са изложени и в решение по дело C-42/15. От анализа им следва, че целта на изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК е да гарантира възможността потребителят на финансови услуги: 1/ да може да сравни процента на разходите по кредитите на отделните институции като общ сбор; 2/ да може да сравни условията на отделните кредитни институции, като има данни какви задължения се включват в посочения от кредитора ГПР за всеки конкретен договор за кредит. Именно затова законодателят изисква в договора да е подробно разписан начинът на формиране. В противен случай за средния потребител би било невъзможно обективно да сравни условията, предлагани от различните институции, респ. да вземе информирано решение услугите на коя да избере.

В процесния договор за потребителски кредит е посочен единствено общ размер на ГПР /като от съдържанието на договора не се изяснява начина на формиране на годишния процент на разходите; посочено е, че годишният

лихвен процент е в размер на 40,05 %, като не се сочи дължимостта на допълнителни такси и/или разходи във връзка със сключването и изпълнението на договора, но независимо от това годишният процент на разходите е в размер на 47,65 %, без да е ясно разписано какви компоненти формират горепосочения ГПР; още повече, че видно от заключението на вещото лице по приетата съдебно-счетоводна експертиза с извършените от ответницата плащания са погасявани суми за т.нар. неустойка за непредставяне на обезпечение и такси по тарифа на --- България ООД, чиято дължимост не е уговорена в договора, респективно, не са включени в ГПР по договора, но са събирани суми от ищеца/, поради което несъмнено не е в съответствие с изискванията на ЗПК, а доколкото накърнява съществени права на потребителя, недействителността на договора на това основание е пропорционална санкция.

На следващо място, недействителна е и клаузата, на която се основава задължението за заплащане на възнаградителна лихва.

Съгласно задължителните тълкувателни разяснения, дадени в Тълкувателно решение № 1/27.04.2022 г. по тълк. д. № 1/2020 г. на Върховен касационен съд, ОСГТК, съдът е длъжен да се произнесе в мотивите на решението по нищожността на правни сделки или на отделни клаузи от тях, които са от значение за решаване на правния спор, без да е направено възражение от заинтересованата страна, само ако нищожността произтича пряко от сделката или от събраните по делото доказателства. Подобен извод следва и от мотивите на Тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по ТД № 1/2009 г. на ОСТК на ВКС.

По действащото българско право максималният размер на договорната лихва /възнаградителна, мораторна, компенсаторна/ е ограничен единствено от чл. 9 ЗЗД, съгласно който страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на добрите нрави.

Добрите нрави са неписани етични правила, приети в обществото, които целят да създадат равнопоставеност, добросъвестно упражняване на примата и взаимно зачитане на правата на гражданите. При преценката дали уговорената между страните възнаградителна лихва противоречи или не на добрите нрави следва да се отчетат естеството и размера на задължението, за изпълнението на което е уговорена лихвата, дали то е обезпечено с други

правни способи - поръчителство, залог, ипотека и др., съотношението между размера на уговорената лихва и възможността на кредитора да обеднее от предоставянето в заем на пари или други вещи, изразени чрез ръста на нарастване на цените на основните материални ценности /златото и недвижимите имоти/ през конкретния период от време, курсът на основния лихвен процент на БНБ, тримесечният ЛИБОР за съответния вид валута и др. /виж тълкувателно решение № 1/15.06.2010 г. по ТД № 1/2009 г., на ВКС, ОСТК, което може да се приложи и в случая/.

Според приетото в съдебната практика /решение № 378/18.05.2006 г. на ВКС по гр. д. № 315/2005 г., II г. о., определение № 901/10.07.2015 г. на ВКС по гр. д. № 6295/2014 г., IV г. о., ГК/ противно на добрите нрави е да се уговаря възнаградителна лихва, надвишаваща трикратния размер на законната лихва, при необезпечен заем и надвишаваща двукратния размер на законната лихва по обезпечен с ипотека или по друг начин заем. В посочените решения се приема, че възнаградителната лихва може да надхвърля размера на законната лихва, с която се съизмеряват вредите за времето, в което остава неудовлетворено кредиторското парично притежание. За противоречащи на добрите нрави се считат сделки /уговорки/, с които неравноправно се третират икономически слаби участници в оборота, използва се недостиг на материални средства на един субект за облагодетелстване на друг.

Следва да се приеме, че подобно „генерално“ /общоприложимо/ разрешение на въпроса над какъв праг размерът на уговорената възнаградителна лихва е екзорбитантен не противоречи на закона. Според чл. 19, ал. 4 ЗПК годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България. Според ал. 1 на посочения текст годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Доколкото в ГПР се включват и други задължения, няма как да се приеме, че този максимален размер се отнася за възнаградителната лихва и лишава съда от възможност да направи преценка за съответствието на клаузата с добрите нрави. С тази разпоредба

законодателят цели да установи горна граница на общия размер на разходите, не и на възнаградителната лихва. Аргумент в подкрепа на горния извод е разпоредбата на чл. 33, ал. 2 ЗПК, в която е предвидено, че обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва. Следователно там, където законодателят е имал воля да ограничи размера на определено задължение, той го е назвал конкретно.

От горното следва и че, след като в специалния закон е определен императивно максимален размер на обезщетението за забава за задълженията по потребителските кредити, няма житейска и правна логика да не се допуска /т.е. да се счита за съответна с добрите нрави/ клауза, предвиждаща възнаградителна лихва, по-неизгодна от мораторната. Т.е. не би следвало възнаградителната лихва да е такава, че длъжникът на практика да плаща значително по-ниска „цена“ по договора за кредит когато е в неизпълнение, отколкото когато изпълнява точно. Казано с други думи, не следва да е морално /в съответствие с добрите нрави/ длъжникът, сключил договор за кредит за по-дълъг срок, да плати по-висока цена /като крайна сума/ от този, сключил договор за по-кратък, но неизпълняващ задължението си в срока, респ. ползващ сумата в по-дълъг от уговорения срок.

От събраните по делото доказателства се установява по делото, че уговореният между страните по процесното кредитно правоотношение размер на годишния лихвен процент по договора е над 40,05 %, поради което се налага извод, че същия надхвърля приетия за съответен на добрите нрави, поради което и клаузата, въз основа на която се претендира това вземане, е нищожна поради противоречие с добрите нрави.

Съгласно чл. 26, ал. 4 ЗЗД е възможно договорът да бъде само частично недействителен, но нищожността на отделни части от договора може да доведе и до нищожност на целия договор, ако частта не може да бъде заместена по право от повелителни правила на закона или ако не може да се предположи, че договорът би бил сключен без недействителната му част.

Като съобрази данните по делото съдът намира, че нищожната клауза за възнаградителна лихва не би могла да се замести по право от повелителни норми на закона, като освен това той не би бил сключен без нея, предвид възмездния му характер. Посоченото води до извод, че процесният договор за кредит е недействителен в неговата цялост и поради недействителността на

клаузата, от която произтича вземането за възнаградителна лихва.

На следващо място, настоящият съдебен състав намира за необходимо да посочи, че клаузата от договора, установяваща, че длъжникът дължи и неустойка за неизпълнение на задължението за осигуряване на обезпечение, е нищожна и не поражда права и задължения за страните.

Основното задължение на длъжника по договора за потребителски кредит е да върне предоставените му в заем парични средства, да заплати уговореното възнаграждение за ползването им и съответно реалните разходи по събирането на задължението, но с процесната неустойка възстановяване на тези вреди не се гарантира, поради което с неустойката не се осъществява обезщетителната ѝ функция.

Липсва и обезпечителният елемент на неустойката, тъй като изначално не е ясно какви вреди на кредитора би покрила тази неустойка. В интерес на кредитора е да подсигури длъжник, който да бъде надежден и от когото да очаква точно изпълнение на договорните задължения, като проверката за кредитоспособността на потребителя следва да предхожда вземането на решението за отпускане на кредита, за което на кредитора са предоставени редица правомощия да изисква и събира информация (чл. 16 и сл. ЗПК) и едва след анализа ѝ да прецени дали да предостави заемната сума.

Не може да се приеме, че изпълнява и санкционната функция, тъй като задължението на кредитополучателя отнасящо се до осигуряване на поръчител и/или банкова гаранция не е определено като предварително условие за сключване на договора, като по този начин се нарушава и принципът за добросъвестност и равнопоставеност на страните.

На следващо място по отношение претендираната неустойка /при неосигуряване на обезпечение от страна на длъжника/, съдът намира, че съгласно разпоредбата на чл. 33, ал. 1 от ЗПК, при забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата. В случая, с процесната клауза за неустойка се добавя още едно обезщетение за неизпълнение на едно акцесорно задължение - недадено обезпечение от длъжника. Ето защо съдът намира, че клаузата за неустойка в договора за заем, от която заявителят черпи право да претендира сумата, представляваща неустойка /при неосигуряване на обезпечение от страна на длъжника/ е недействителна като противоречаща на законови

разпоредби.

По този начин са установени допълнителни разходи по кредита в размер, надвишаващ размера на уговорената възнаградителна лихва. Постигнато е съгласие, че посочените неустойки подлежат на разсрочено плащане, ведно с погасителните вноски по кредита, което води до извод, че по този начин е установено скрито – допълнително възнаграждение на кредитора, което не е посочено при определяне на годишния процент на разходите. Установи се по делото, че при включване на неустойка /при неосигуряване на обезпечение от страна на длъжника/, то ГПР е в размер многократно надвишаващ 50,00 %. Установи се по делото, че посочените неустойки подлежат на разсрочено плащане, ведно с погасителните вноски по кредита, което води до извод, че по този начин е установено скрито – допълнително възнаграждение на кредитора, което не е посочено при определяне на годишния процент на разходите, но следва да бъде включено и при включването му същият ГПР е в размер надвишаващ в пъти максимално разрешения по аргумент от разпоредбата на чл. 19, ал. 4 ЗПК.

Следователно, имайки предвид последиците на недействителността, съгласно разпоредбата на чл. 23 ЗПК потребителят – ответник би следвало да дължи връщане само на чистата стойност по кредита, но не и лихви или други разходи. Ето защо за основателен следва да се приеме единствено предявеният иск за главница. Останалите претенции на ищеца за установяване на вземанията за възнаградителна лихва и лихва за забава, се явяват неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

На основание чл. 23 от ЗПК, в този случай кредитополучателят дължи връщане само на остатъка от главницата, след приспадане на заплатените от него на ищеца суми /в този смисъл Решение № 471 от 11.05.2021 г. по в.гр.д. № 3413/2020 г. на Апелативен съд – София/. По становище на настоящия съдебен състав, разпоредбата на чл. 23 ЗПК предвижда особен вид недействителност на конкретен вид договори, а именно договори за потребителски кредит. Разпоредбата не предвижда предявяването на отделен иск, което да обуслови неприложимост на реда по чл. 422 ГПК. Предвижда единствено последица от обявяване на договора за потребителски кредит за недействителен, поради противоречието му със специалните императивни норми на ЗПК. Разпоредбата на чл. 23 ЗПК е специална по отношение на

разпоредбите на ЗЗД /вкл. тези, касаещи неоснователното обогатяване/, като изрично законодателят е предвидил последица от недействителността на договорите за потребителски кредит, произтичащи от противоречието му със специалните императивни норми на ЗПК. Когато договор за потребителски кредит противоречи на императивните разпоредби на ЗПК, приложимост намира именно разпоредбата на чл. 23 ЗПК, явяваща се специална по отношение на разпоредбите на ЗЗД и предвижда последиците за страните по договора за потребителски кредит, когато същият е обявен за недействителен по смисъла на ЗПК.

От заключението на вещото лице по допуснатата, изготвена и приета в производството съдебно-счетоводна експертиза се установи по делото, че от страна на заемополучателя по процесния договор е заплатена сума в размер на 1318,00 лева в изпълнение на задълженията ѝ по процесния договор за заем, която сума следва да бъде приспадната от дължимата главница.

Предвид гореизложеното, настоящият съдебен състав намира, че предявените обективно кумулативно съединени положително установителни искове, по реда на чл. 422 ГПК вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, с правно основание чл. 9 ЗПК вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 6 ЗПФУР вр. чл. 99 ЗЗД, чл. 240, ал. 2 ЗЗД вр. чл. 99 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 99 ЗЗД, следва да се отхвърлят.

По отношение разпределението на отговорността за разноси в настоящото производство:

При този изход на спора право на разноси в настоящото производство има ответницата.

Ответницата е претендирала разноси в исковото производство, като е представила и доказателства за извършването на такива, а именно за адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна правна помощ в производството по гр.д. № 58988/2023 г. по описа на СРС, II ГО, 160 състав и за заплатен депозит за вещо лице по допуснатата в производството съдебно-счетоводна експертиза, в размер на 250,00 лева.

Видно от представения по делото договор за правна защита и съдействие, сключен между Ж. Д. П., ЕГН ***** и адвокат Д. Л. Ф., страните са уговорили, че адвокатът предоставя на клиента безплатна правна помощ и съдействие на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата,

като клиентът изрично е декларирал, че е материално затруднено лице по смисъла на същата разпоредба. На основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закон за адвокатурата адвокатът или адвокатът от Европейския съюз може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на материално затруднени лица. Същевременно съгласно чл. 38, ал. 2 от Закон за адвокатурата в случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноси, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение, като съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати. Съдът съобразявайки фактическата и правна сложност на производството и разпоредбата на чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските, намира, че в полза на адвоката, предоставил безплатна правна помощ на ответника в исковото производство по гр.д. № 58988/2023 г. по описа на СРС, II ГО, 160 състав, следва да се определи възнаграждение размер от 400 лева.

Предвид горното и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. вр. чл. 7, ал. 7 вр. ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения --, ЕИК ---, следва да бъде осъдено да заплати в полза на адвокат адвокат Д. Л. Ф. - САК, с личен № ***** със съдебен адрес: ---, сумата от 400,00 лева, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена на ответника Ж. Д. П. безплатна правна помощ и съдействие в производството по гр.д. № 58988/2023 г. по описа на Софийски районен съд, II ГО, 160 състав, съразмерно на отхвърлената част от исковете.

В съответствие със задължителните тълкувателни разяснения на Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ВКС, ОСГТК, т. 12, съдът следва да се произнесе и по разпределението на отговорността за разноси в заповедното производство.

Ответницата е претендирала разноси в заповедното производство, като е представила и доказателства за извършването на такива, а именно за адвокатско възнаграждение за предоставена безплатна правна помощ в производството по гр.д. № 23848/2023 г. по описа на СРС, II ГО, 160 състав.

Видно от представения по делото договор за правна защита и съдействие, сключен между Ж. Д. П., ЕГН ***** и адвокат Д. Л. Ф.,

страните са уговорили, че адвокатът предоставя на клиента безплатна правна помощ и съдействие на основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закона за адвокатурата, като клиентът изрично е декларирал, че е материално затруднено лице по смисъла на същата разпоредба. На основание чл. 38, ал. 1, т. 2 от Закон за адвокатурата адвокатът или адвокатът от Европейския съюз може да оказва безплатно адвокатска помощ и съдействие на материално затруднени лица. Същевременно съгласно чл. 38, ал. 2 от Закон за адвокатурата в случаите по ал. 1, ако в съответното производство насрещната страна е осъдена за разноски, адвокатът или адвокатът от Европейския съюз има право на адвокатско възнаграждение, като съдът определя възнаграждението в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл. 36, ал. 2 и осъжда другата страна да го заплати. Съдът съобразявайки фактическата и правна сложност на производството и разпоредбата на чл. 7, ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските, намира, че в полза на адвоката, предоставил безплатна правна помощ на ответника в исковото производство по гр.д. № 23848/2023 г. по описа на СРС, II ГО, 160 състав, следва да се определи възнаграждение размер от 200 лева. При произнасянето си съдебният състав съобрази приетите от СЕС разрешения в Решение на СЕС, Втори състав от 25.01.2024 г. по дело C-438/22.

Предвид горното и на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. вр. чл. 7, ал. 7 вр. ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения --, ЕИК ---, следва да бъде осъдено да заплати в полза на адвокат адвокат Д. Л. Ф. - САК, с личен № ***** със съдебен адрес: ---, сумата от 200,00 лева, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена на ответника Ж. Д. П. безплатна правна помощ и съдействие в производството по гр.д. № 23848/2023 г. по описа на Софийски районен съд, II ГО, 160 състав, съразмерно на отхвърлената част от исковете.

Така мотивиран, Софийски районен съд, II ГО, 160 състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ предявените от --, ЕИК ---, със седалище и адрес на управление гр. -- срещу Ж. Д. П., ЕГН *****, с адрес: ---, по реда на чл. 422 ГПК вр. чл. 415, ал. 1 ГПК, обективно кумулативно съединени

установителни иски иск с правно основание чл. 9 ЗПК вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 79, ал. 1, пр. 1 ЗЗД вр. чл. 6 ЗПФУР вр. чл. 99 ЗЗД, чл. 240, ал. 2 ЗЗД вр. чл. 99 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД вр. чл. 99 ЗЗД, за признаване за установено, че Ж. Д. П., ЕГН ***** дължи на --, ЕИК --- суми, както следва: 1/ сумата от **698,90 лева**, представляваща главница по договор за потребителски кредит № 316274, сключен на 21.05.2019 г. между „---“ ООД, в качеството на заемодател и Ж. Д. П., в качеството на заемополучател, вземанията по който договор са прехвърлени в полза на “АПС Бета България“ ЕООД по силата на договор за продажба и прехвърляне на вземания /цесия/, сключен на 21.07.2022 г., сключен между „---“ ООД, в качеството на цедент и “АПС Бета България“ ЕООД, в качеството на цесионер, ведно със законна лихва върху горепосочената сума, считано от 04.05.2023 г. до изплащане на вземането; 2/ сумата от **83,86 лева**, представляваща договорна лихва за периода от 21.05.2019 г. до 21.05.2020 г.; 3/ сумата от **57,78 лева**, представляваща лихва за забава за периода 21.05.2020 г. – 24.04.2023 г., за които суми на 16.06.2023 г. е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 410 ГПК в производството по ч.гр.д. № 23848/2023 г. по описа на СРС, II, ГО, 160 състав.

ОСЪЖДА --, ЕИК --- да заплати в полза на адвокат Д. Л. Ф. - САК, с личен № ***** със съдебен адрес: ---, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. вр. чл. 7, ал. 7 вр. ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, сумата от **400,00 лева**, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена на ответника Ж. Д. П. безплатна правна помощ и съдействие в производството по гр.д. № 58988/2023 г. по описа на Софийски районен съд, II ГО, 160 състав, съразмерно на отхвърлената част от исковете.

ОСЪЖДА --, ЕИК --- да заплати в полза на адвокат Д. Л. Ф. - САК, с личен № ***** със съдебен адрес: ---, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. чл. 38, ал. 1, т. 2 ЗАдв. вр. чл. 7, ал. 7 вр. ал. 2, т. 1 от Наредба № 1/09.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, сумата от **200,00 лева**, представляваща адвокатско възнаграждение за предоставена на ответника Ж. Д. П. безплатна правна помощ и съдействие в производството по гр.д. № 23848/2023 г. по описа на Софийски районен съд, II ГО, 160 състав, съразмерно на отхвърлената част от исковете..

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в

двуседмичен срок от връчване на препис на страните.

Препис от решението да се връчи на страните!

Съдия при Софийски районен съд: _____